

Franckesche Stiftungen zu Halle

Christiani Mündenii S. Theol. D. Et In Acad. Ivlia Prof. Ord. Selectae Theses Theologicae Vniversam Doctrinam Christianam Exhibentes

Muenden, Christian

Helmaestadii, 1730

VD18 13487477

Caput Secundum De Revelatione Speciali Et Scriptura Sacra.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-201546

LIBRI PRIMI
CAPVT SECVNDVMDE
REVELATIONE SPECIALI ET
SCRIPTVRA SACRA.

§. I.

Reuelatio specialis est, qua Deus certis quibusdam hominibus voluntatem suam de medio et ordine aeternam consequendi salutem; vel, doctrinam de seruatore, qui solus homines peccatores cum Deo reconciliare debuit et potuit, hoc est, ut vnico verbo utamur, *euangelium*, singulari prorsus ratione manifestauit, ut via et ordo salutis omnibus innotesceret.

§. II.

Haec specialis reuelatio, uti statim post lapsum necessaria fuit, ita statim cum poenae denunciatione coniuncta, et successu temporis non tantum propagata, sed etiam subinde amplificata, et πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, (Hebr. I. 1.) modo immediate, modo mediate, luculentius est explicata.

§. III.

Quoties autem eiusmodi specialis reuelatio facta est, primum illi, quibus contigit,
B de

de diuina eius origine et auctoritate ex interna mentis conuictione, et reuelationis argumento sanctissimo, modoque prorsus diuino, certissimi fuerunt: (*Conf. 2. Sam. XXIII. 2.*) tum etiam alii ex conuenientia doctrinae cum veritate iam agnita perspectaque, (*Deut. XIII. 1-4.*) nec non ex vaticiniorum complemento (*Deut. XVIII. 21. 22. Ier. XXVIII. 8. 9.*) reuelationem illis vere diuinam factam esse, cognoscere potuerunt.

§. IV.

Specialis haec reuelatio primum ab Adamo vsque ad Mosē viua voce est propagata. Sed cum (1) longaeuitas hominum decrementa; (2) superstitio autem et idololatria incrementa fumeret maxima; et (3) gentium dispersio facta esset: Sapientissimum ac benignissimum numen eandem per viros Θεοπνεύστους literarum monumentis consignari curauit. Quapropter nulla amplius in rebus, quae ad fidem christianam vitamque recte instituendam pertinent, a Deo est exspectanda specialis reuelatio.

§. V.

Habetur itaque specialis illa reuelatio in scriptura sacra, siue in libris a Mosē et prophetis in veteri testamento hebraeo, et ab euangelistis atque apostolis in nouo testamento grae-

graeco idiomate, ex inspiratione Spiritus sancti conscriptis, quippe in quibus ea continentur omnia, quae homini peccatori ad contritionem, fidem in Christum, et sanctimoniam vitae sunt necessaria, ut ad vitam aeternam perveniat.

§. VI.

Hosce libros ex *inspiratione* Spiritus sancti, quae a *revelatione* probe recteque est discernenda, conscriptos, et vere divinos esse, (2. Tim. III. 16. 2. Petr. I. 21.) ita, ut non solum res ignotae scriptoribus sacris revelatae, verum etiam res notae pariter ac ignotae illis in scribendo a Spiritu S. suggestae, aptissimique verborum conceptus suppeditati fuerint, (Matth. X. 19. 20.) omnis ut expertes essent erroris, non unius generis dignosci et probari potest argumentis.

§. VII.

Quae *fidem* gignunt *humanam*, sunt argumenta, vel *philologica*, (1) a styli simplicitate, summa cum gravitate coniuncta, (2) argumentique prorsus singularis veritate, sanctitate, et sufficientia, desumpta: vel *historica*, quae (1) a doctrinae christianae antiquitate, subita propagatione, ac mirabili conservatione; (2) scriptorum sacrorum *ἀξιωματικὰ* et miraculis; (3) totius ecclesiae atque martyrum, quin et extraneorum testimonio;

B 2

nec

nec non (4) poenis persecutorum defumuntur.

§. VIII.

Quod autem *fidem diuinam* producit, vnicum est argumentum, interna scilicet Spiritus sancti, in nobis per verbum reuelatum testantis, operatio, qua mentes hominum in legitimo verbi diuini vsu ad assensum supernaturalem trahuntur. (*Matth. VII. 28. Luc. XXIV. 32. Ioh. IV. 42. VII. 40. 41. I. Thess. II. 13.*) Et in hanc etiam assensus, quem scripturae sacrae praebemus, vltimo resolui debet, non in ecclesiae auctoritatem.

§. IX.

Ea enim inest scripturae sacrae *efficacia* supernaturalis et plane diuina, vt, nisi malignosa cordis durities obstet, fidem aliosque effectus spirituales in animis hominum producere possit. (*Ies. LV. 10. 11. act. XVI. 14. XXVI. 18. Rom. I. 16. I. Petr. I. 23. Iac. I. 18.*)

§. X.

Et haec scriptura *perfecta* est, tum intuitu *partium*, quia nullus liber canonicus, imo ne minima quidem pars alicuius libri canonici prorsus intercudit, nec vniuersalis corruptio codicis sacri probari potest: tum maxime intuitu *doctrinae*, quia ex ea, reiectis traditionibus, plene hauriri possunt omnia, quae ho-

homini salutem aeternam consecuturo, scitu, creditu, factuque sunt necessaria. (*Ioh. XX. 31. 2. Tim. III. 16. 17.*) Quamuis enim non omnia fidei morumque dogmata in illa secundum literam et totidem verbis continentur: nullum tamen dogma est scitu factuque necessarium, quod vel verbis aequipollentibus in illa non tradatur, vel per bonam et facilem consequentiam ex ea elici ac cognosci non possit. Quicquid vero ex Dei verbo deducitur, diuinum merito est reputandum.

§. XI.

Eadem, non quidem intuitu rerum, attamen verborum, ob argumenti sublimitatem, finemque suum obtinendi necessitatem, *perspicua* esse debet, et re vera adeo perspicua est, ut quilibet necessariis naturae ac gratiae donis instructus, omnia doctrinae christianae capita facili negotio ex illa percipere, (*2. Tim. III. 15. Ps. CXIX. 105. 2. Petr. I. 19.*) et in locis obscurioribus, mediante usu regularum hermeneuticarum, praesertim scripturam ex scriptura explicando, verum ac genuinum sensum eruere possit.

§. XII.

Eadem denique in linguis suis originalibus recte intellecta, *auctoritate* pollet *canonica*, seu *normali*, ita, ut vnica sit regula fidei

vitaeque christianae, (*Gal. I. 6-9.*) et omnes quaestiones theologiae ad illam sint exigendae, atque ex illa diiudicandae. Quicquid enim Spiritus sanctus, tanquam supremus iudex, per scripturam sacram definiuit, ab omnibus christianis, et praesertim ab ecclesiae doctoribus, ad speciales quaestiones rite applicari potest, debetque, ut alio controuersiarum iudice non indigeamus.

§. XIII.

Quinam libri sint *canonici*, et in perpetuum ecclesiae vsum diuinis auspiciis traditi ac constituti, partim ex criteriis iam expositis, (§. VII. VIII.) partim etiam ex eius ecclesiae, quae aetate scriptorum sacrorum existit, testimonio cognosci potest. Quo etiam idiomate ex diuina inspiratione consignati sint, optime testari potest ecclesia, cuius testimonium prouida Dei cura ad nos peruenit.

§. XIV.

Hinc *canonem veteris testamenti*, qui libros hebraea lingua maximam partem conscriptos, et in *legem*, *prophetas* atque *hagiographa* distinctos, complectitur, ab Esra constitutum esse: libros autem *euangelistarum* et *apostolorum*, graeco sermone scriptos, omnes canonicos esse, non est, quod dubitemus. Et posteriores ab ipso Ioanne aposto-

lo collectos, et in canonem redactos esse, a veritate non alienum videtur.

§. XV.

Libris autem, qui *apocryphi* V.T. appellantur, et testimonio primae ecclesiae, iudaicae aequae ac christianae destituuntur, hanc potissimum ob causam, quod plurima in illis occurrant veritati minus consentanea, auctoritas diuina et canonica vindicari non potest.

§. XVI.

Et haec scriptura cum iussu diuino in omnium omnino hominum usum literis consignata sit, ab omnibus etiam legi potest, et debita ratione debet, si modo legere queant (*Iob. V. 39.*): utque a pluribus legi possit, in omnes omnium linguas vernaculas iure meritoque vertenda est, quamquam versio non facile confici possit, quae textui originali in omnibus accurate respondeat; nec vlla versio, multo minus vulgata, pro authentica sit habenda.

§. XVII.

Inuestiganda denique in sacris literis sunt primum ea, quae in illis commemorantur, omnia; maxime vero, quae creditu factu-

que sunt necessaria. Scriptum enim est verbum Dei, vt homo peccator ad fidem in Christum perducatur; (*Ioh. XX. 31.*) de faciendis et fugiendis perfecte instituatur; (*Rom. XV. 4. 2. Tim. III. 16. 17.*) in rebus aduersis ex illo solatium capiat; (*Pf. CXIX. 92.*) et in ordine salutis a Deo praescripto, aeternae felicitatis particeps reddatur. (*Ioh. l.c. et VIII. 31. 32. 51.*)

§. XVIII.

Abfit ergo a nobis, vt reuelationem diuinam vel reiiciamus, vel perperam iactemus, vel rationis imperio, aut ecclesiae auctoritati subiiciamus: vt rationem, aut traditiones ei adiungamus, vel quempiam a lectione scripturae arceamus: vt denique perfectionem ac sufficientiam eius in dubium vocemus. Diuinas potius literas summo in pretio habeamus, diligenter legamus, pie scrutemur, recte interpretemur, et in succum ac sanguinem ita conuertamus, vt ex illis voluntatem Dei, et ipsi magis magisque agnoscamus, et alios rite docere queamus; vt vita nostra secundum voluntatem diuinam instituatur, nosque per consolationem scripturae in spe vitae aeternae confirmemur.

TABV-

TABVLA SYNOPTICA.

I. De REVELATIONE SPECIALI *agitur*. §. I-IV. *ubi*1. *Definitio*. §. I.2. *Initium et incrementum*. §. II.3. *Certitudo*1. *resp. eorum, quibus contigit*.2. - *aliorum*. §. III.4. *Modus, quo propagata fuit; ubi etiam scripturae necessitas, et qu. an reuelatio specialis hodie adhuc sit expectanda, notatur*. §. IV.II. De SCRIPTURA SACRA *agitur*. §. V-XVIII. *ubi*1. *Definitio*. §. V.

2. Θεοπνευσία

1. *explicatur ac probatur*. §. VI.2. *ex quibus argumentis cognosci possit, indicatur*. §. VII. VIII.3. *Affectiones demonstrantur, nempe*1) *efficacia*. §. IX.2) *integritas et perfectio*. §. X.3) *peripicuitas*. §. XI.4) *auctoritas canonica, ubi not.*1. *quid sit, quisue iudex controuersiarum*. §. XII.2. *quinam libri canonici, quibus auctoritas illa competit*. §. XIII. XIV.3. *libris apocryphis eam tribui non posse*. §. XV.4. *Finis cui ponitur, et duplex inde ducitur con-*
*sectarium:*1. *scripturam s. esse ab omnibus legendam,*2. *in omnes linguas vertendam*. §. XVI.5. *Obiectum, et finis cuius*. §. XVII.6. *Monita practica*. §. XVIII.